

Strateginen painopiste 2

Kommenttipuheenvuoro

Soile Lumme, projektipäällikkö, Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto

Kommenttini painottuvat ohjauspalvelun kehittämiseen ammatillisen aikuiskoulutuksen näkökulmasta:

Ohjaus tuottaa tietoisia valintoja. Tulevaisuuden moniosaaja -seminaarissa 4.10 todettiin, että EK kyselyn mukaan yritysten rekrytoinnin vaikeutena on ensinnäkin puutteet hakijoiden ammattitaidossa sekä avoimiin työpaikkoihin ei ole hakijoita. Aikuisopiskelijoiden kanssa olemme todenneet työhakuvalmennuksen aikana, että joissakin työnhakuilmoituksissa on joko korkeat kriteerit tai toisaalta informaatiota on niin niukasti, että haku jää tekemättä. Hakija kokee joko pelkoa tai turhautuu. Sellaiset hakijat joilla asenne on kohdallaan, halu sekä kyky oppia uutta ja parantaa omaa markkina-arvoaan hyötysisivät eniten mahdollisuudesta täydentää puuttuva osaaminen esim. työtä tekemällä. Käytäntö on osoittanut, että valta osa opiskelijoista oppii parhaiten näkemällä ja tekemällä.

Työhakuvalmiuksien parantaminen on tärkeää. Aikuisella opiskelijalla saattaa olla tilanne, että työhakemusta ei ole koskaan tarvinnut tehdä eikä omaa osaamista ole tarvinnut koskaan markkinoida.

Työelämälähtöinen ohjaus. Työelämälähtöistä ohjausta on toteutettu muutama vuosi sitten Ekamilla Ekva-hankkeen puitteissa, jolloin eri koulutusalojen opettajilla oli mahdollisuus olla työelämäjaksoilla omalla alallaan päivittämässä työelämä tietouttaan. Vastaavanlaisen mahdollisuuden toteuttaminen uudelleen hankkeena olisi varmaan konkreettinen keino lisätä vuorovaikutusta oppilaitosten ja työelämän välillä. Opettajien työelämäjaksoilla luotaisiin mahdollisuudet parantaa entisestään ohjauksen ja opetuksen vastaamista työelämän haasteisiin.

Työelämälähtöistä ohjausta voitaisiin parantaa myös siten, että kun opiskelijaryhmiä lähetetään tutustumaan eri tilaisuuksiin alueen koulustarjontaan tai yrityskäynneille niin heille annetaan tehtäväksi eri koulutus- ja työmahdollisuuksien selvittäminen kysymyksiä tekemällä. Hyöty jatkoa ajatellen on suurempi kuin mitä se on pelkästään esitteitä keräämällä.

Ekamissa on tehty kyselyjä 2010-2015 välisenä aikana Kymenlaakson yrityksille vastavalmistuneiden osaamispuutteista sekä yritysten halukkuudesta tarjota työssäoppimispaikka. Tuloksien mukaan keskeisimmiksi osaamispuutteiksi mainittiin oma-aloitteisuus, itsenäinen ote työhön, itseohjautuvuus, motivaatio, myönteinen asenne sekä työaikojen noudattaminen. Halukkuus tarjota työssäoppimispaikka edellyttää opiskelijalta motivaatiota, aktiivista, myönteistä asennetta omaan työhön, oma-aloitteisuutta, oppimishalukkuutta, oppimiskykyä. Tulokset osoittavat selvästi sen mihin ohjauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Maahanmuuttajat ja työelämän tarpeet. Selkokielisyyden käyttö opetuksessa ja ohjauksessa sekä maahanmuuttajien suomen kielen käyttöön kannustaminen sekä kysymiseen rohkaiseminen auttavat maahanmuuttaja opiskelijoita selviytymään paremmin.

Puhti-hanke. ESR rahoittamassa Puhti-hankkeessa, jota koordinoi aikuiskoulutuskeskus Kouvola ja jossa Ekami on mukana yhtenä hankekumppanina keskitytään kouluttajien ohjausosaamisen kehittämiseen sekä opiskelijoiden opiskelunvalmiuksien parantavien opintojen (mm. viestintä- ja tietotekniikka, matematiikka, oppimaan oppiminen) parantamiseen. Kyseisiä taitoja tarvitaan myös työelämässä.

Innokkaat kouluttajat. Innokkailla kouluttajilla on taito saada opiskelijatkin innostumaan. He myös hyödyntävät digitaalisuutta. Ekamilla on useita hyviä esimerkkejä siitä kuinka digitaalisuutta on hyödynnetty opetuksessa ja ohjauksessa esim. työvaiheiden tai käyttöohjeiden videointi.

Siirtymät, nivelvaiheet. Siirtymät, nivelvaiheet: koulutuksesta koulutukseen / koulutuksesta työhön ovat myös tärkeitä ohjauspalvelujen kehittämisen kannalta. Ekamissa on meneillään Carry on -hanke, jossa tavoitteena on kehittää siirtymiä peruskoulusta ammatilliselle toiselle asteelle sekä ammatilliselta toiselta asteelta ammattikorkeakouluun ja työelämään. Yhteistyö eri koulutusalojen kanssa on käytännössä toteutettu järjestämällä yhteisiä työpajoja.

Osaamisen vieni. Osaamisen vieniä ja koulutusvientiä on Ekamissa tehty jo vuodesta 2007 mm. merenkulku - ja satama-alalla. Kokemusta ja osaamista on kertynyt runsaasti. Opetuksessa hyödynnetään modernia simulaatiotekniikkaa.

Muita kommentteja/ajatuksia ohjauspalvelujen kehittämiseen liittyen:

- Yrittäjyyteen liittyy myös sisäinen yrittäjyys, jonka toteuttamista käytännössä on syytä tuoda enemmän keskusteluun. Miten sisäiseen yrittäjyyteen ohjataan? Miten ekologisuus, taloudellisuus, vastuullisuus, muutoshalukkuus, suunnitelmallisuus ja epävarmuuden sieto näkyvät omassa toiminnassani?
- Kaikilla koulutusaloilla ei työllisty pelkästään osatutkinnon opiskelemalla. Millä aloilla osatutkinnon suorittaminen riittää työelämässä pärjäämiseen?
- Toisen asteen ja korkeakoulujen vuoropuhelua voisi lisätä yhteisillä hankkeilla, joissa opiskelijat ovat keskiössä.

Soile Lumme